הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רנו רנז

רנו שֵׁשׁ תְּקִיעוֹת שֶׁהָיוּ תוֹקְעִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א א כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בִּישׁוּבָן הָיוּ תוֹקְעִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֵׁשׁ תְּקִיעוֹת כְּדֵי לְהַבְדִּיל אֶת הָעָם מִן הַמְּלָאכָה. הַגָּה: וְנָהֲגוּ בַּקְּהִלּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁכָּל שֶׁהוּא (א) סָמוּךְ לַשַּׁבָּת כַּחֲצִי שָׁעָה אוֹ שָׁעָה שֶׁמַּכְרִיז שְׁלִיחַ צִבּוּר לְהָכִין עַצְמָן לַשַּׁבָּת, *וְהוּא בְּמָקוֹם הַתְּקִיעוֹת בִּימֵיהֶם, וְכֵן רָאוּי (ו) לִנְהֹג (ב) בְּכָל מָקוֹם:

א שַׁבָּת ל״ה (ע״ב).

א שַׁבָּת ל״ד (ע״א).
ב לְגַרְסַת רַשׁ״י (שם ד״ה ה״ג אמר), וְכֵן כָּתְבוּ הָרַ״ן (יד: ד״ה אמר רבה) וְהָרֹא״שׁ (פ״ב סי׳ כג). ג רַ״ן (יח: ד״ה גרסינן), מְפִלּוֹן דְּאַנְשֵׁי טְבֶרְיָה שָׁם ל״ח (ע״ב).

רנז דִּינֵי הַטְּמָנַת חַמִּין. וּבוֹ ח׳ סְעִיפִים:

א (א) א אֵין טוֹמְנִין (ו) בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁאֵין מוֹסִיף הֶבֶל, (ב) ב אֲבָל בְּסַפֵּק חֲשֵׁכָה (ג) טוֹמְנִין בּוֹ. וְאֵין טוֹמְנִין (ד) בְּדָבָר (ה) הַמּוֹסִיף הֶבֶל (ו) אֲפִלּוּ מִבְּעוֹד יוֹם, ג וְאִם הִטְמִין בְּדָבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל

בַּאֵר הַיטֵב

א (ו) לִנְהֹג. וְכֵן נוֹהֲגִין לִשְׁלֹחַ אִישׁ לְבֵית הַבַּעֲלֵי מְלָאכוֹת מִפְּלָאכְתָּן, וְגַם רָאוּי לְבַעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת שֶׁיִּסְגְּרוּ כְּמוֹ שָׁעָה קֹדֶם שַׁבָּת, כִּי רָאִיתִי גְּדוֹלָה הַמַּכְשֶׁלָה שֶׁלִּפְעָמִים בָּא שׁר אֶחָד וְנִמְשָׁךְ הַפַּשָּׁא וּמִתְּוָךְ עַד הַלַּיְלָה, וְאֵשְׁמָם בְּרֵאשֵׁיכֶם׳ כְּתִיב (דברים א יג). וְגַם רב הָעוֹלָם יֵשׁ לָהֶם הֶתֵּר כָּל עוֹד שֶׁלֹּא אָמְרוּ בָּרְכוּ אֶפְלּוּ הוּא לַיְלָה מֻפְלָג, וְזֶה רָאִיתִי בְּעֵינַי, לָכֵן יֵשׁ לְהַקְדִּים אֲמִירַת בָּרְכוּ, וְאֵין לְהַמְתִּין עַל אָדָם חָשׁוּב וְגָדוֹל שֶׁעֲדַיִן לֹא בָּא כִּי זְכוּת הִיא לוֹ שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל שַׁבָּת עַל יָדוֹ, וְהַחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וּמִכָּאתָי, מִי שֶׁלֹּא תִּקֵּן מַאֲכָלוֹ יֵשׁ לְהַמְתִּין עִם בָּרְכוּ, וְאִם הוּא סָמוּךְ לָבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת אַל יְמַתִּינוּ. סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן רס״ב, וּבְמָגֵן אַבְרָהָם סִימָן רס״ג סָעִיף קָטָן ל׳ עַיֵּן שָׁם:

א (ו) בְּשַׁבָּת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְאַחַר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הַתַּבְשִׁיל רוֹצֶה לְהַטְמִינוֹ בְּדָבָר

בְּאוּר הֲלָכָה

א * וְהוּא בְּמָקוֹם הַתְּקִיעוֹת. עַיֵּן בְּפִרְקֵי מְגִדִּים (משז״ ס״א) מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם (פ״ה הל׳ יח, כ״כא). וְהִנֵּה כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּמָקוֹם הַתְּקִיעוֹת עַל כֵּן **אֲפִלּוּ בְּשֶׁחָל עֶרֶב שַׁבָּת בְּיוֹם טוֹב גַּם כֵּן יֵשׁ לְהַכְרִיז** כְּמוֹ מֵאָז שֶׁהָיוּ תוֹקְעִין בּוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ״ל (חולין כו:). **וְעַיֵּן בְּפִרְקֵי מְגִדִּים** (שם) **שֶׁכָּתַב דְּיוֹם טוֹב עֶרֶב שַׁבָּת רְאוּי לְהַקְדִּים בֶּאֱמִירַת בָּרְכוּ אוֹ קַבָּלַת שַׁבָּת בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל**, כְּפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּרֵישׁ סִימָן תקכ״ז **דְּסָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה אָסוּר מִן הַתּוֹרָה לְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת** דְּלֹא שָׁיְךְ הוֹאִיל, **וּבְשֶׁאֲלִינ״ט שְׁנוֹתְנִין מִבְּעוֹד יוֹם לְתוֹךְ הַתָּבוּר לְצֹרֶךְ שַׁבָּת יִחַר לְתֵן מִבְּעוֹד יוֹם כָּל דָּךְ שֶׁיִּהְא רְאוּי לֶאֱכֹל עַל כָּל פָּנִים כְּמֵאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי**, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) סָמוּךְ לַשַּׁבָּת כַּחֲצִי שָׁעָה. הַיְינוּ (ו) חֲצִי שָׁעָה קֹדֶם שֶׁנִּתְכַּסָּה הַשֶּׁמֶשׁ מֵאִתָּנוּ, וְזֶהוּ הַכָּרַזַת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר עַל כָּל בְּנֵי הָעִיר שֶׁיִּרְאוּ לְהָכִין עַצְמָם לְשַׁבָּת. וּלְבַעֲלֵי מְלָאכוֹת רָאוּי לִשְׁלֹחַ אִישׁ לְבֵית אוֹתָן מְמַלְאכְתָּן מִקֹּדֶם, דְּהַיְינוּ שְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה קֹדֶם צֵאת הַכּוֹכָבִים שֶׁהוּא זְמַן מִנְחָה קְטַנָּה וְכַנַּ״ל בְּסִימָן רנ״א (ס״א) [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א)], וְזֶהוּ (כ) לְעֵרֶךְ שָׁעָה וּרְבִיעַ קֹדֶם שֶׁנִּתְכַּסָּה הַשֶּׁמֶשׁ. עוֹד כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּרָאוּי לְבַעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת שֶׁיִּסְגְּרוּ חֲנוּתָן (ג) כְּמוֹ שָׁעָה קֹדֶם הַשַּׁבָּת, כִּי גְּדוֹלָה הַמַּכְשֶׁלָה שֶׁלִּפְעָמִים בָּא שַׁר אֶחָד וְנִמְשָׁךְ הַמַּשָּׁא וּמַתָּן עַד שֶׁחֲשֵׁכָה מַמָּשׁ, (ד) וּמְלַבֵּד זֶה כְּפִי הָרֶגֶל שֶׁהַנָּשִׁים כְּשֶׁבָּאוֹת מֵהַחֲנֻיּוֹת רוֹחֲצוֹת וְלוֹבְשׁוֹת בְּגָדֵי שַׁבָּת קֹדֶם הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת וְאִם יִתְאַחֲרוּ מְלָאכָת יְבָאוּ חַס וְשָׁלוֹם לִסְפֵק חִלּוּל שַׁבָּת וּבִפְרָט בַּיָּמִים הַקְּצָרִים, עַל כֵּן מַהֲנָכוֹן מְאֹד שֶׁיַּקְדִּימוּ לָצֵאת. וְאוֹדוֹת קַבָּלַת שַׁבָּת גַּם כֵּן יֵשׁ קִלְקוּל, שֶׁרֹב הָעָם יֵשׁ לָהֶם הֶתֵּר בְּטָעוּת שֶׁכָּל עוֹד שֶׁלֹּא אָמְרוּ בָּרְכוּ אוֹ קַבָּלַת שַׁבָּת כְּפִי הַנָּהוּג בְּיָמֵינוּ עוֹשִׂין כָּל הַצָּרִיךְ לָהֶם לְשַׁבָּת אַף עַל פִּי שֶׁהוּא לֵילָה מַמָּשׁ, (ה) וְעַל כֵּן יֵשׁ לְהַקְדִּים לְקַבֵּל שַׁבָּת, וְאֵין לְהַמְתִּין עַל אָדָם גָּדוֹל שֶׁעֲדַיִן לֹא בָּא אִם הִגִּיעַ זְמַן שֶׁל קַבָּלַת שַׁבָּת כִּי זְכוּת הוּא לוֹ שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל שַׁבָּת עַל יָדוֹ: (ב) בְּכָל מָקוֹם. כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ יִשְׂרָאֵל לִידֵי חִלּוּל שַׁבָּת. וּבִקְהִלּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַכְרִיז, נָכוֹן מְאֹד שֶׁיִּמְצְאוּ אֲנָשִׁים הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם לֵילֵךְ וּלְזָרֵז בְּכָל רְחוֹבוֹת קָרְיָה עַל דְּבַר סְגִירַת הַחֲנֻיּוֹת וְהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, וְכָעֵת נִמְצָא כֵּן בְּכַמָּה עֲיָרוֹת גְּדוֹלוֹת חֲבוּרוֹת קְדוֹשׁוֹת הַמְיֻסָּדוֹת עַל הַשְּׁמִירַת הַשַּׁבָּת וַאֲשֶׁרֵי חֶלְקָם כִּי הֵם מְזַכִּים אֶת יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, (ו) וְיִזְכּוּ עֲבוּר זֶה הַמִּתְחַזְּקִים תָּמִיד בְּמִצְוָה זוֹ לִבְנִים גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל:

א (א) אֵין טוֹמְנִין וְכוּ'. לְאַחַר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הַתַּבְשִׁיל רוֹצֶה לְהַטְמִינוֹ בְּדָבָר שֶׁיִּשְׁמֹר חַמּוֹ כְּגוֹן בְּכָרִים וּכְסָתוֹת וְכַדּוֹמֶה, וְאָסְרוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּשַׁבָּת (ס) וְטַעְמָא דְּשָׁמָא יִמְצָא אוּ קְרָרְתּוֹ צוֹנֶנֶת וְיַרְתִּיחֶהָ דְּחָיְשִׁינַן מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל, (ס) וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּאֵינוֹ חָיְשִׁינַן מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל, כַּיָּוֹן שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל פַּעַם אֶחָד, (ג) מִכָּל מָקוֹם אֵיכָא לְמִגְזַר שֶׁמָּא יְחַמְּמָה עַל גַּבֵּי הָאֵשׁ וְיִתְחַיֵּב מִשּׁוּם מַבְעִיר: (ב) אֲבָל בְּסַפֵּק חֲשֵׁכָה. עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן רס״א סָעִיף א׳ בְּהַגָּ״ה וּבְמַה שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם (משנ״ב סק״ב): (ג) טוֹמְנִין בּוֹ. דְּסָתָם קְדֵרוֹת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (ד) רוֹתְחוֹת הַן וְלֵיכָא לְמִגְזַר הַגְּזֵרָה הַנַּ״ל: (ד) בְּדָבָר וְכוּ'. הַיְינוּ לְצֹרֶךְ שַׁבָּת, אֲבָל לְצֹרֶךְ מוֹצָאֵי שַׁבָּת מוּכָן מִפְּסִימָן תר״ט (ס״א) בְּהַגָּ״ה שָׁם דְּאֵין מְטַמִּינִין בְּכָל גַּוְנֵי, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) אַף תָּמֵהַּ עַל זֶה וּמַסִּיק דְּרַק חַמָּרָא הוּא שָׁנָּהֲגוּ כֵּן וְלֹא מִדִּינָא. וְעַיֵּן בְּלִבּוּשׁ וְאֵלִיָּה רַבָּה שָׁם (סק״א) מַה שֶּׁכָּתְבוּ בָּזֶה, וּלְדִידְהוּ בְּוַדַּאי מֻתָּר לְהַטְמִין לְצֹרֶךְ מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְאֵין שָׁם אֲפִלּוּ מִנְהָג לְהַחְמִיר: (ה) הַמּוֹסִיף הֶבֶל. גְּזֵרָה שָׁמָא יַטְמִין בְּאֵפֶר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גְּחָלִים וְיִחְתֶּה בְּשַׁבָּת: (ו) וַאֲפִלּוּ מִבְּעוֹד יוֹם. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג)

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) כֵּן מוּכָח מֵאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) שֶׁכָּתַב קֹדֶם תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת וְזֶה כּוֹלֵל כָּל הַזְּמַן שֶׁמְּשְׁקִיעָה עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים, עַיֵּן בְּסִימָן רס״א (ס״ב), דְּאִי לְאו הָכִי אֵין שִׁעוּר קְבִיעַת לְקְרִיאַת הַשְׁלִיחַ צִבּוּר: (כ) וּבְעִוּנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שֶׁעוֹשִׂין עַד סְמוּךְ לְשְׁקִיעָה, וְזֶהוּ מִצַּד שֶׁרֻבָּם עֲנִיִּים וְצָרִיכִין הַמְּעוֹת לִיפּוֹת אֶת הַשַּׁבָּת וְזֶה לֹא נוֹכַל לְמְחוֹת בְּיָדָן וְכַנַּ״ל בְּסִימָן רנ״א (משנ״ב סק״ה), אֲבָל בְּאֶמֶת אִם אֵינוֹ דָּחוּק לָזֶה יִזָּהֵר מִזֶּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ אֶת הַשִּׁעוּר דִּבְצֵרוּף אַרְבָּעָה מִילִין שֶׁאַחַר הַשְּׁקִיעָה יְהֵיהּ לְעֵרֶךְ שְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה: (ג) הַיְינוּ שָׁעָה קֹדֶם הַשְּׁקִיעָה וְזֶהוּ גַּם כֵּן בְּעֵרֶךְ הַנַּ״ל, וּמָה שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) שָׁעָה, אֶפְשָׁר דִּכְזַמְּנוּ הָיוּ נוֹהֲגִין לְהַקְדִּים תְּפִלַּת עַרְבִית בְּעֵרֶב שַׁבָּת שָׁעָה וּמֶחֱצָה קֹדֶם הַלַּיְלָה וְאִם כֵּן יִהְיֶה בְּסָךְ הַכֹּל שְׁתַּיִם וּמֶחֱצָה, אוֹ אֶפְשָׁר דְּרָצָה הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְבַשֵּׁל אֶת הַיָּרָק בְּמַעְטוּ וּכְדֵי שֶׁיִּרְצוּ הָעוֹלָם לְמַעַט הִרְגֵּלָן [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל]. א] וְרָאִיתִי לְאֶחָד שֶׁהִתְעִיק מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁעָה קֹדֶם הַלַּיְלָה לְעִנְיַן חֲנֻיּוֹת, וְאוֹתוֹ הַמִּתְעִיק לֹא דַּק בְּלִישָׁנֵיהּ כְּלָל לְהַמְעִין בְּסִימָן רס״א וּבְמָגֵן אַבְרָהָם שָׁם, וְהָאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל וְכֵן נִרְאֶה לִי וְכֵן מִשְׁמַע מֵהַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א): (ד) חַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל ה סי״ט): (ס) מְגֵן אַבְרָהָם (שם) וּפְרִי מְגַדִּים (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים** (שם) **שֶׁדַּעְתּוֹ דְּטוֹב שֶׁיְּקַדְּימוּ הַקַּבָּלַת שַׁבָּת, וְהַבָּרְכוּ**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] עַיֵּן שו״ע הרב (ס״א) שֶׁכּתב 'כמו שעה קודם הלילה'. וכן בקונטרס אחרון (סי׳ רנא סק״א) כתב ג״כ 'קודם צאת הכוכבים'.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah